

Nr 160.

Av herr **Wigforss**, om *uppflyttning i lönegrad av förste bibliotekarien vid riksdagsbiblioteket.*

I skrivelse till riksdagens bankoutskott den 13 januari 1926 hemställde styrelsen för riksdagsbiblioteket, att bankoutskottet täcktes hos riksdagen göra hemställan om sådan ändring i staten för riksdagsbiblioteket, att förste bibliotekarien uppflyttades från 24:e till 26:e lönegraden, samt att denna uppflyttning måtte gälla fr. o. m. den 1 januari 1926.

Såsom motivering anförde styrelsen följande:

”Genom 1921 års lönereglering för befattningshavare vid riksdagsbiblioteket bestämdes, att den av bibliotekets två andre bibliotekariebefattningar, med vilken expeditionsföreståndareskapet var förenat, skulle ombildas till en förste bibliotekariebefattning, samt det förut med expeditionstjänsten förenade arvodet borttagas. Därvid placerades förste bibliotekarien i 15:e lönegraden eller samma lönegrad som förste bibliotekarierna vid kungl. biblioteket, liksom andre bibliotekarien vid riksdagsbiblioteket placerades i samma lönegrad, den 13:e, som andre bibliotekarierna vid kungl. biblioteket.

I 1902 års löneregleringskommittés betänkande nr 64, vilket ligger till grund för nämnda lönereglering för riksdagsbiblioteket, uttalas sid. 76 följande:

’Tjänstgöringsförhållandena vid riksdagsbiblioteket samt justitie- och militieombudsmanexpeditionerna motsvara i det närmaste dem, som äro rådande inom dels de större statsbiblioteken, dels centrala ämbetsverk och, vad ombudsmanexpeditionerna angår, närmast justitiekanslersexpeditionen. Lönerna för befattningshavarna vid riksdagens nämnda verk torde därför böra regleras i anslutning till vad som blivit eller varder bestämt för omförmälda statsbibliotek och centrala verk.’

Genom beslut av 1925 års riksdag hava samtliga förste bibliotekariebefattningar vid kungl. biblioteket och universitetsbiblioteken uppflyttats från 24:e (f. d. 15:e) till 26:e (f. d. 16:e) lönegraden.

I överensstämmelse med ovan anförda uttalande av 1902 års löneregleringskommitté har riksdagsbibliotekets styrelse trots sig finna, att även förste bibliotekariebefattningen därstädes borde uppflyttas till 26:e lönegraden.

Vid tillsättning av bibliotekariebefattningarna vid riksdagsbiblioteket hava, ehuru inga fastställda bestämmelser därom finnas, samma kompetensfordringar gjorts gällande i fråga om examina m. m., som äro stadgade för motsvarande befattningar vid övriga statsbibliotek. Skulle förste biblioteka-

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 3 saml. 42 häft. (Nr 160—161.)

riens vid riksdagsbiblioteket lön sättas lägre, än vad i motsvarande fall gäller för statsbiblioteken, torde dessa kompetensfordringar näppeligen kunna vidhållas. Då det uppenbarligen ligger i riksdagens och förvaltningens intresse, att dessa fordringar alltjämt upprätthållas vid riksdagsbiblioteket, synes en uppflyttning av förste bibliotekariebefattningen till 26:e lönegraden även ur denna synpunkt väl motiverad.

Förste bibliotekarien vid riksdagsbiblioteket är såsom expeditionsföreståndare närmast att jämföra med den förste bibliotekarie vid kungl. biblioteket, som därstädes förestår expeditionen.

I Kungl. Maj:ts händ. instruktion för kungl. biblioteket den 30 dec. 1910 bestämmas expeditionsföreståndarens tjänsteåligganden i § 7 sålunda:

'Föreståndaren för expeditionen åligger att utöva uppsikt över läsesalen och den där uppställda samlingen av referensböcker och tidskrifter, att föra anteckningar över utlåningen, att tillse att utlånade böcker inom föreskriven tid och i oskadat skick återlämnas samt att i första hand tillhandagå allmänheten med äskade upplysningar, varvid han, om så erfordras, äger påkalla biträde av bibliotekets övriga tjänstemän.'

Förste bibliotekariens vid riksdagsbiblioteket tjänsteåligganden äro alltjämt desamma, som före 1921 års lönereglering gällde för den av bibliotekets andre bibliotekarier, som förestod expeditionen. Dessa angivas i 1902 års löneregleringskommittés ovan nämnda betänkande nr 64 sid. 57 sålunda:

'*En andre bibliotekarie* har närmaste tillsyn över expeditionen med därtill hörande åligganden. Han tillhandahåller de lånesökande bibliotekets litteratur samt står till tjänst med upplysningar och bibliografiska utredningar. Det åligger honom såsom expeditionsföreståndare att föra vederbörliga journaler, tillse att utlånade böcker inom föreskriven tid och i oskadat skick återlämnas, övervaka den framtagna litteraturens återinordnande i samlingarna, utöva uppsikt över läsesalarna och där uppställda samlingar av referensböcker och tidskrifter samt sköta den korrespondens, som berör expeditionen. I den mån dessa göromål lämna honom tid övrig har han att granska samt i real- och nominalkatalogen inordna tillkommande katalogblad, att förteckna och katalogisera samt till bindning anordna riksdagens handskrivna handlingar samt viss fortsättningslitteratur, betänkanden och dylikt, samt att föra förteckning i två exemplar över de i riksdagens och kamrarnas kanslilokaler och klubbrum samt i de för utskotten avsedda lägenheter befintliga samlingar av böcker och arkivalier ävensom att revidera dessa samlingar före och efter deras upplåtande till riksdags- och andra korporationer.'

En jämförelse mellan dessa bestämmelser ger vid handen, att förste bibliotekarien vid riksdagsbiblioteket har sig ålagt ett arbete i ingen mån mindre, snarare mera omfattande, än det, som tillkommer expeditionsföreståndaren vid kungl. biblioteket."

Till styrelsens skrivelse var fogat protokollsutdrag i ärendet, innefattande en av ledamoten i styrelsen herr Widell uttalad avvikande mening. Herr

Widell hade utan särskild motivering låtit anteckna till protokollet, att han ansåge sådan hemställan ej böra äga rum.

Ärendet blev av bankoutskottet remitterat till lönenämnden för riksdagens verk. I nära anslutning till den av styrelsen för riksdagsbiblioteket anförda motiveringen förordade lönenämnden, att befattningen såsom förste bibliotekarie vid riksdagsbiblioteket uppflyttades till 26:e lönegraden i löneplanen för befattningshavare vid riksdagens verk. Dessutom gjorde lönenämnden följande erinran:

”Vid eventuellt beslut om uppflyttning av ifrågavarande befattning till högre lönegrad torde, på samma sätt som förra året ägde rum vid uppflyttningen av sekreterarebefattningen hos riksdagens justitieombudsman, samtidigt böra föreskrivas, att för nuvarande tjänst innehavare utfärdat konstitutorial skall gälla även för den till högre grad uppflyttade tjänsten, ävensom att det skall så anses, som om tjänsten redan vid nuvarande innehavarens tillträde till densamma tillhört den högre lönegraden.”

I fråga om den tidpunkt, då den ifrågavarande uppflyttningen skulle träda i kraft, fann lönenämnden lämpligast, att densamma bestämdes till början av det kommande budgetåret eller den 1 juli 1926.

I lönenämndens beslut hade deltagit ledamöterna herrar Norberg, Gustafsson, Lovén, Hägglund och Wallenborg samt suppleanten herr Sidenbladh.

Trots lönenämndens förord ansåg sig emellertid bankoutskottet ej kunna bifalla den gjorda framställningen. Utskottets skrivelse i ärendet till styrelsen för riksdagsbiblioteket, dagteknad den 18 maj 1926, har följande lydelse:

”I skrivelse den 13 sistlidna januari har Styrelsen hemställt, att bankoutskottet ville hos riksdagen göra framställning om sådan ändring i staten för riksdagsbiblioteket, att förste bibliotekarien från och med den 1 januari innevarande år uppflyttas från 24:e till 26:e lönegraden.

Sedan lönenämnden för riksdagens verk på begäran av utskottet den 13 sistlidne februari inkommit med yttrande i ärendet, har utskottet vid föredragning därav, med hänsyn till omfattningen av de göromål, som åligga förste bibliotekarien, funnit Styrelsens förevarande framställning icke för närvarande föranleda någon utskottets åtgärd.”

Såsom synes av bankoutskottets skrivelse har avslaget motiverats uteslutande ”med hänsyn till omfattningen av de göromål, som åligga förste bibliotekarien”. I biblioteksstyrelsens ovan anförda skrivelse heter det emellertid, att en jämförelse mellan bestämmelserna rörande expeditionsföreståndarens vid kungl. biblioteket tjänsteåligganden och förste bibliotekariens vid riksdagsbiblioteket utvisar, ”att förste bibliotekarien vid riksdagsbiblioteket har sig ålagt ett arbete i ingen mån mindre, snarare mera omfattande, än det som tillkommer expeditionsföreståndaren vid kungl. biblioteket”. Vid första påseende kan det måhända synas, som om bankoutskottet ville bestrida riktigheten av denna biblioteksstyrelsens uppgift. Detta kan dock näppeligen vara meningen. Gällande bestämmelser för de båda tjänsterna äro av biblioteks-

styrelsen fullständigt angivna, och envar kan se, att alla de åligganden, som tillkomma expeditionsföreståndaren vid kungl. biblioteket, även tillkomma förste bibliotekarien vid riksdagsbiblioteket, men att den senare därjämte har flera betydelsefulla tjänsteåligganden, till vilka ingen motsvarighet finnes i instruktionen för expeditionsföreståndaren vid kungl. biblioteket, bl. a. vården av riksdagens arkiv. Förklaringen till ifrågakvarande olikhet kan endast vara, att biblioteksstyrelsen och bankoutskottet tala om skilda ting. Biblioteksstyrelsen talar om arten av de göromål, som åligga de båda tjänstemännen. Bankoutskottets mening måste vara, att expeditionen vid kungl. biblioteket är av större omfattning än expeditionen vid riksdagsbiblioteket. Detta är naturligtvis obestriddligt. Men därvid är att märka, att expeditionsföreståndaren vid kungl. biblioteket har ständig hjälp av flera tjänstemän, medan expeditionsföreståndaren vid riksdagsbiblioteket i regel har att ensam sköta expeditionen och endast undantagsvis vid behov äger att påkalla hjälp. Även ur rent kvantitativ synpunkt måste alltså förste bibliotekariens vid riksdagsbiblioteket arbete anses fullt likvärdigt med expeditionsföreståndarens vid kungl. biblioteket, ty meningen kan naturligtvis icke vara att uppställa den principen, att tjänstemannen vid en mindre institution, blott därför att institutionen är liten, skall hava lägre avlöning än tjänstemannen vid en större institution, oaktat kompetensfordringarna, arbetstiden och arbetets art äro lika. En sådan princip torde hittills vara okänd inom svenska statsförvaltningen. Den tillämpas icke heller i fråga om riksdagsbibliotekets övriga tjänstemän, i det att överbibliotekarien och andre bibliotekarien därstädes äro ställda i alldeles samma lönegrader som överbibliotekarierna och andre bibliotekarierna vid de stora statsbiblioteken. Det synes därför riktigt, att även förste bibliotekarien vid riksdagsbiblioteket ställas i samma lönegrad som förste bibliotekarierna i de stora statsbiblioteken, vilket uttryckligen framhållits i det betänkande av 1902 års löneregleringskommitté, som ligger till grund för riksdagsbibliotekets nuvarande stat.

Då ifrågakvarande uppflyttning av förste bibliotekarien vid riksdagsbiblioteket från 24:e till 26:e lönegraden hade bort ske redan vid 1926 års riksdag, synes det billigt, att denna uppflyttning nu göres retroaktivt åtminstone fr. o. m. den 1 januari 1928.

Med åberopande av det anförda, får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta, dels att sådan ändring göres i staten för riksdagsbiblioteket, att förste bibliotekarien uppflyttas från 24:e till 26:e lönegraden, varvid skall så anses, som om tjänsten redan vid nuvarande innehavarens tillträde till densamma tillhört den högre lönegraden, dels ock att denna uppflyttning må gälla från och med den 1 januari 1928.

Stockholm den 21 januari 1928.

Ernst Wigforss.